

Landschap: tussen de oren!

— Steven van Eijck

foto: John Zwanveld

> HAND IN HAND met mijn oudste dochter Lisette kijk ik zwijgend in de nacht omhoog in het licht van de straatlantaarn. Sneeuwvlokken dwarrelen langs onze gezichten, alsof je pijlsnel door de ruimte schiet, langs sterren en planeten. Het schitterende Veluwe landschap licht op in de duisternis en eist terecht onze aandacht, respect en bewondering. Zwijgend en genietend lopen we verder de duisternis in, het licht tegemoet. De volgende ochtend in alle vroegte met mijn jongste dochter Christine sporen zoeken in de verse sneeuw achter bij de dassenburcht. Veel sporen, met name van onze immer snuffelende labrador. Bij thuiskomst verkleumd, maar warm van binnen staart Charlotte (inderdaad, de middelste dochter) ons achter het raam dromend aan. Ze geniet van het feeëriek uitzicht over de met poedersneeuw bedekte ontelbare takken van geen enkele boom hetzelfde. Tsja, het is gelukt het belang van het behoud van ons landschap tussen de oren te krijgen van mijn Rotterdamse thuishoofdstad. Waarom lukt het ons nauwelijks in Den Haag?

Landschap is dynamisch als de samenleving. Prima, dat hoort zo te zijn, maar de aantasting van ons waardevolle erfgoed door allerlei ontwikkelingen is onmiskenbaar en steeds vaker onomkeerbaar. Het is waar dat door lokale initiatieven van plaatselijke boerenbedrijven, gemeenten en burgers zo her en der het landschap weer in haar oude glorie hersteld wordt, maar het is een druppel op de gloeiende plaat. Karakteristieke landschapselementen verdwijnen, bedrijventerreinen rukken op, aaneengesloten landschappelijke structuren worden doorbroken, de lelijkheid slaat toe. Kordaat visionair optreden is noodzakelijk. Die visie dient het belang van het landschap centraal te zetten. Maar de natuur heeft geen stem! Landschappen geen stemrecht!

Recente pogingen het tij te keren zijn ondergesneeuwd door de waan van de financiële crisis. De commissie Veerman adviseerde over de financiering van de wateropgave en de commissie Noordanus,

Kremers en Ruding over een verantwoorde bouwopgave. De Taskforce Financiering Landschap Nederland deed concrete aanbevelingen om 'Nederland weer mooi' te realiseren door gedegen financieringen. Op weg naar een natuurlijk en idyllisch landschap. Het zal er allemaal niet van komen. 'Heroverwegingen' slaat de klok, de nieuwe Haagse term voor snoeiharde bezuinigingen. De regering zette een twintigtal werkgroepen aan het werk om een megabezuiniging op de collectieve uitgaven van 35 miljard euro voor te bereiden. Twee werkgroepen 'energie en klimaat' en 'leefomgeving en natuur', buigen zich specifiek over kortingen op landschapsgerelateerde uitgaven. Dit kabinet zal geen fundamentele bezuinigingskeuzes meer maken. De maatschappelijke discussies over de uitkomsten van de werkgroepen is zo gepland, dat de besluitvorming over de laatste Miljoenennota van Balkenende IV, dan al is afgerond.

Het volgende kabinet heeft de kans om integraal landschappelijk beleid, mede gebaseerd op het werk van twee commissies en een taskforce, duurzaam op de kaart te zetten. Benoem een regeringscommissaris landschapsbeleid! Die zal met slechts één vraag het land door reizen: "Wat we hier doen, is dat in het belang van het landschap?". Als het antwoord "Nee" is, dan heeft hij of zij het mandaat namens het hele kabinet om te regelen dat het anders wordt. Nu is het zaak dat de politieke partijen in hun partijprogramma's kleur bekennen en vooruitlopend op het volgende kabinet de natuur een stem geven en het landschap stemrecht!<

Dr Steven van Eijck zat in de Taskforce Financiering Landschap (onder leiding van de heer Rinnooy Kan), de commissie die zich bezig hield met (nieuwe) financieringsvormen voor landschap. Daarnaast is Van Eijck oud-staatssecretaris van Financiën en bestuursvoorzitter van de Landelijke Huisartsen Vereniging en voorzitter van Actal (adviescollege van de regering en Staten-Generaal).

Aan wie Van Eijck de ganzenveer doorgeeft, blijft nog een verrassing.